

Kunlunas

SAKMĖ
KRIKŠTY

JULIAUS VARIKLIS

HORIZONTALAI

ŽYGIO APRAŠAS - PAPERASTAS: ŠIŲ METŲ LIEPOS 26 D. AŠTUONI NARSŪS LIETUVIAI IŠ VILNIAUS UNIVERSITETO ŽYGEIVIŲ KLUBO ALFA EKSPEDICIJOS ĮKOPĖ Į NIEKIENO NEĮVEIKTĄ KINIJOS KUNLUNO KALNYNO 6130 M AUKŠČIO VIRŠUKALNĘ, SUTEIKĖ JAI PAVADINIMĄ IR ATĖMĖ "AUKŠČIAUSIOS LIETUVIŠKOS" VIRŠUKALNĖS TITULĄ IŠ 1964 M. LIETUVIŲ PAKRIKŠTYTOS 6080 M AUKŠČIO VIRŠUKALNĖS LIETUVA.

Rimvydas STANKEVIČIUS

APIE KALNO TOJUS

Tiesa, žygeiviai buvo nusižiūrėję kitą - 6849 m aukščio viršukalnę (700 m aukštesnę už įveiktąją), bet dėl sniego lavinų pavojaus ir pašėlusių pūgų teko ją pakeisti kita. Žygis atliktas sėkmingai, žygeiviai visi sveiki ir gyvi pasiekė namus.

Tačiau šio aprašo tegali pakakti enciklopedijoms, o "Juliaus" skaitytojams - pilnas nuotykių, pavojų ir kalnų vėjo jauniausio ALFA ekspedicijos nario dvidešimt penkerių metų Fizikos fakulteto bakalauro žygeivio Juro JORUDO pasakojimas.

ŽYGIO

DALYVIAI:

ŠARŪNAS ZIGMANTAS (ŠARAS)
35 m. - vadas

IRMA VĖJELYTĖ
35 m. - medikė

GINTARĖ ŽALKAUSKAITĖ
28 m. - maistininkė

VYTENIS UMIBRASAS
38 m. - navigatorius

ALGIS KURAS
28 m. - ryšininkas

ŠARŪNAS OBERAUSKAS (ŠARUKAS)
26 m. - dalyvis

SAULIUS DAMULEVIČIUS
25 m. - dalyvis

DONATAS ZIGMANTAS
34 m. - dalyvis

JURAS JORUDAS
25 m. - dalyvis

1 etapas. Virtualus

Idėja buvo pradėta generuoti dar prieš dvejus metus, kai žygeiviai laužė galvą, kaip įspūdingai paminėti klubo penkiasdešimties metų jubiliejų - visi sutarė, kad tai turėtų būti žygis į dar niekieno neįkoptą viršukalnę ir galimybė pavadinti ją lietuvišku vardu.

Paieškos ir pasiruošimas prasidėjo virtualioje erdvėje - buvo ieškoma patraukliausios kopti viršukalnės. "Pradžioje buvome pasirinkę kelis neįkoptų kalnų regionus, pradėjome domėtis konkrečiomis galimybėmis ir paaiškėjo, kad realiausiai įvykdomas žygis - į Kinijos Kunluno kalnus", - pasakojo Juras.

Kiekvienas keliautojų klubas, pasak jo, turi savo duomenų bazes - lietuviai tradiciškai kliaujasi rusų alpinistų sukaupta informacija: "Šiais laikais žemėlapiuose baltų dėmių nesama - visi žemėlapiai daromi pagal palydovines nuotraukas, todėl kalnų reljefas paprastai yra žinomas net ir tuomet, jei niekas į juos nebuvo įkopęs".

Tačiau kopėjais tampama tik kalnuose, o iki jų prisigauti - taip pat buvo n lengva. Tuose kraštuose, anot žygeivio, kinai moka tik kinų kalbą, todėl bandyti su jais susikalbėti kaip nors kitaip beprasmiška, net ir tuo atveju, jei kalbinamas žmogus - oficialus pareigūnas ar karininkas... Visa laimė, kad tuo buvo pasirūpinta dar Lietuvoje - žygeiviai turėjo nusišamdę mums kelionę organizuoti padėjusį kiną, mokantį anglų kalbą.

Jį žygeiviai mini su dėkingumu, nes jei ne derybiniai kino sugebėjimai - kopti į kalnus lietuvių Kinijos valdžia apskritai būtų neleidusi.

"Nors viskas buvo sutarta, visi reikiami dokumentai suderinti nepriekaištingai, pasienio karininkas, motyvuodamas olimpinėmis žaidynėmis, buvo nusprendęs mus gražinti atgal. Kinija - komunistinė šalis, kur net ir tokia šventė kaip olimpi-

ada paprastiems žmonėms pasireiškia papildomais sunkumais, apribojimais, sugriežtinta drausme ir kitokiais vargais. Taigi karininkas nusprendė, kad žuvę užsienio alpinistai olimpinį žaidynių metu būtų nenaudinga Kinijos įvaizdžiui, todėl sugalvojo pačią paprasčiausią būdą mums tas gyvybes išsaugoti - išvaryti lauk.

Buvome nepaprastai laimingi, kai po dvi valandas trukusių intensyvių derybų mūsų palydovas sugebėjo įtikinti karininką mus praleisti. Gal ir kyšį kokį davė, tačiau mums apie tai neprasitarė", - pasakojo žygeivis.

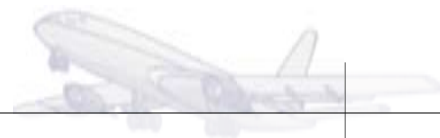
2 etapas. Aklimatizacija

Toks aukštis - tai ne tik žmonių profesionalumo, bet ir organizmo išbandymas. Kalnuose žmogus savęs nelabai pažįsta, todėl niekada nekopęs į tokį aukštį nežino, kaip jo organizmas reaguos į praretė-

KINIJA

Apdovanojimai už vargą - nuostabūs vaizdai

jusį orą. Tačiau naujokų grupėje nebuvo - visi išbandyti ir aukščio, ir sudėtingų maršrutų.

Beje, mūsų pašnekovas, nors ir jauniausias komandos narys, buvo kone geriausiai pasiruošęs kelionei, todėl iš jo bu-

vo daug tikimasi ir jis netgi turėjo asmeninių užduočių. Mat jis dirba kalnų gidu ir į Kunluno kalnus išvažiavo vos po savaitės poilsio nuo kopimo į Elbruso viršukalnę Kaukaze, kur jis "laipino" į kalnus grupę neprofesionalių kopėjų.

"Pats mūsų kopimas buvo suskirstytas etapais - kelionė gerai suplanuota, tad buvo numatytas ir tam tikras laiko tarpas mūsų organizmams su aukščiu "susidraugauti". Dideliame aukštyje deguonies stygių žmogus pajunta per mažiausiai atsparias kūno vietas - dažniausiai ima kamuoti galvos skausmai ir skrandis atsisako virškinti.

Kalnuose apskritai valgyti ne itin norisi. Ir gerti taip pat. Tiesa, šiojį tokį troškulį jauti, bet jei kalnuose gertum tik tiek, kiek nori, neišgyventum - dėl praretėjusio oro žmogaus organizmas per prakaitą, per plaučius atiduoda daugiau skysčių, nei įprasta apačioje, todėl gerti reikia prisiversti", - pasakojo Juras.

Anot jo, kiekvienas kopėjas kalnuose turi sustiprinti savikontrolę - mat kalnuose net ir kai kurie žmonių instinktai nustoja veikti: reikia skaičiuoti, kiek per dieną esi suvalgęs kalorijų, kokią dozę vandens

esi išgėręs, tarsi tavo kūnas būtų mašina, kurią tiesiog reikia prižiūrėti...

Jeigu esate bent kartą gyvenime patyrę sunkias pagirias, tai žinokite, kad kaip tik taip jaučiasi kopėjas, pratindamasis prie išretėjusio oro. Tik štai ši būseną trunka ne pusdienį, o iššitas tris paras.

“Trečią parą dar taip pat nesijauti itin gerai - krosų lakstyti ir išdykauoti apsipratusiam žmogui tikrai nepavyktų, bet eiti ir nešti ant pečių kuprinę įmanoma”, - pasakojo Juras.

Beje, apie nešulius - kiekvieno kopiančio komandos nario kuprinė svėrė daugiau kaip trisdešimt penkis kilogramus, o tai - maždaug pusė paties Juro svorio. Tai gi net ir be atmosferos keliamų sunkumų eiti buvo ne taip jau ir lengva.

3 etapas. Papėdėje

Nešulius žygeiviai nusimetė tik priėję prie bevardžio kalno, kurį ketino pakrikštyti. Papėdėje buvo įrengta bazinė stovykla, iš jos keturi (o kitą dieną - kiti keturi) kopėjai pajudėjo į septynių valandų tru-

kmės kopimą iki viršukalnės.

Žygeiviams labai pasisekė, kad turėjo galimybę sekti orų prognozes. Savąjį žygdarbį jie atliko Kinijos ir Tadžikistano pasienyje, kur žmonės negyvena ir vargu ar kada nors gyvens, tačiau turėjo ryšį su civilizacija - palydovinį telefoną ir nešiojamąjį kompiuterį. Taigi faktas, kad kopėjai daugiau mažiau žinojo orus, ko gero, buvo vienas iš svarbiausių žygio sėkmę lėmusių veiksnių, mat Kunluno kalnuose orai tokie permainingi, kad kitą sykį galima praryti kalno papėdėje laukiant pūgos pabaigos, suvalgyti belaukiant visą atsineštą maistą ir nusileisti nieko nepešus.

Jau minėjome, kad ir lietuvių žygeivių komanda nenorom, bet visgi turėjo pakeisti kelionės maršrutą - nesibaigiančios pūgos privertė tiek sniego, kad eiti suplanuotuoju maršrutu būtų buvusi garantuota savižudybė - lavinų pavojus buvo beveik neišvengiamas, todėl teko atsisakyti dviejų perėjų ir eiti kuo paprastesniu keliu.

Paklaustas, ar sušalo, Juras tik šypsosi - sunku nebuvusiam kalnuose žmogui paaiškinti apie temperatūros pojūtį tenai.

“Žinoma, galima kalbėti apie termometro rodiklius, tačiau žmogaus organizmas į šilumą ir šaltį reaguoja visai ne taip kaip čia - štai jei pasakysiu, kad naktį esant penkiolikai laipsnių šalčio ten yra siaubingai šalta, o dieną - termometro stulpeliui nedaug tepakilus - kopti darosi taip karšta, kad nenorom išsirengi iki berankovių

marškinėlių - mat saulė spigina į sniegą, o kopėjus - kopina", - pasakojo žygeivis.

Taip kopiant labai lengva peršalti, todėl savo organizmą reikia akylai stebėti ne tik maisto ir gėrimo požiūriu - nesvarbu, kaip jautiesi, tiesiog turi saugotis šlaapių drabužių, skubėti persirengti, nors kūnas prakaituoja kaip esant dvidešimčiai laipsnių šilumos.

Sniego zonoje žygeiviai praleido beveik savaitę - visa, ką per tas dienas matė kopėjai - tai akmenys, sniego masyvai ir dūkstanti pūga.

4 etapas. Nuotykių

Buvo ir techninių išbandymų. Vienas rimčiausių - nukabinti nuo kalno nusileidimo virves. "Kai kabo virvė, kopėjas gali ja nusileisti bet kur, tačiau štai nukabinti tą virvę nusileidus - jau menas. Paprastai šalia leidimosi virvių būna rišamos kitos, kurias patraukus nukrenta abi, tačiau mums bandant įveikti taip pat mūsų komandos pakrikštytą Alfą ("Alfa" vadinosi ir žygeivių komanda) perėjimą viskas taip susipai-

niojo ledo luitų ir akmenų masėje, kad atrišti buvo tiesiog neįmanoma. Todėl virvė tiesiog teko plėšte nuplėšti - ant jos visu svoriu užvirto du tvirtiausi komandos nariai, o virvei nutrūkus jie aukštieji lėkė nuo kalno su visomis kuprinėmis ir pakibo ant mano paties įkaltų kablių. Buvo nepaprastai malonu pamatyti, kad viską atlikau puikiai", - patirtimi didžiavosi Juras.

Pasak žygeivio, sunku pasiremti knygomis, žemėlapiams ar aprašais einant ten, kur dar niekas nebuvo. "Mes pažymėjome žemėlapiuose savo maršrutą ir kelionės aprašą, kuriuo jau galės naudotis ateities alpinistai. Gal jie kada paminės mus geru žodžiu?" - šypsojosi Juras.

Paklaustas, ar gera būti pirmuoju žmogumi niekada neįveiktoje viršukalnėje, jaunuolis atsakė, kad apima dvejopas jausmas - pasididžiavimas savo pasiektu tikslu ir liūdesys, kad pasaulyje liko vienu bevardžiu (t.y. neįveiktu) kalnu mažiau.

Tokioje kelionėje ne tik viršukalnė - kiekviena nueita pėda yra kaip naujos paslapties atskleidimas. "Išėini į žvalgybą, grupė tavęs laukia, jaudinasi, o tu žvalgy-

damasis turi priimti begalę savarankiškų sprendimų, surasti grupei kuo tinkamesnį, saugesnį kelią... Nerimo jaudulys ir atradimo džiaugsmas - tai du jausmai, kurie lydėjo mus kiekvieną kelionės akimirką".

Visa laimė, kad nė vienas žygeivis nepatyrė traumų - tokioje vietoje susižeidus nėra net ko tikėtis medicininės pagalbos iš šalies: artimiausia gydymo įstaiga už kokių 300 kilometrų, o apie jokių malūnsparnius tokioje vietoje (Kinijos, Tadžikistano, Afganistano ir Pakistano pasienio zonoje) nė kalbos būti negali. Todėl toks atsitikimas galėjo reikšti visos komandos atsitraukimą nepasiekus tikslo.

5 etapas. Pergalė

Tačiau to neįvyko - žygeivių komanda iš savo žygio parvežė net penkis naujus lietuviškus vietovardžius: pavadino tris perėjas (Alfa(5360 m), Mylinčių Žmonių (5400 m) ir Kristinos (5300 m) - prieš dešimt metų kalnuose mirusios žygeivės atminimui), taip pat ir dvi viršukalnes - jau minėtąją Vilniaus universiteto žygeivių klubo ir 5570 metrų aukščio viršukalnę, kuri nuo šiol vadinasi Senojo Vilniaus vardu. Taigi visose pakrikštytose vietose kopėjai paliko legendinio Lietuvos alpinisto Vlado Vitkausko įduoto gintaro (Lietuvos keliautojų sąjungos prezidentas Algimantas Jucevičius taip pat buvo įdavęs kopėjams po talismaną - gintarinį pakabutį, bet liepė juos parsivežti, todėl viršukalnėje įveikto tikslo ženklų daugiau ir neliko). Lietuviškos trispalvės, kiek paplazdėjusios kalnų vėjyje, vėl grįžo į kuprines - jų nepaliko: kad ir kokią vėliava turėtų patriotinę vertę, kalnams jos - šiukšlės, teršiančios aplinką, todėl save gerbiantys keliautojai civilizacijos atributikas kalnuose stengiasi nepalikti.

Tiesa, keliautojai kartais palieka vadinamąjį turą - akmeninį bokštą ir jame raštelį su papasakota kopimo istorija bei kalno pavadinimą ateities kopėjams. Tačiau taip jau nutiko, kad toje viršukalnėje, kuri po sėkmingo lietuvių žygio įgijo Vilniaus universiteto žygeivių klubo vardą, nebuvo nė vieno akmens...

